

ע"פ 38849/08/21 - פלוני אלמוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"פ 38849-08-21 אלמוני נ' מדינת ישראל

בפני **כבוד השופטת הבכירה, ברנט-אב"ד**
כבוד השופט בורנשטיין
כבוד השופט קרשן
המערער **פלוני אלמוני**
נגד **מדינת ישראל**
המשיבה

פסק דין

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בראשון לציון (סגנית הנשיאה, כב' השופטת ש' דקל נה) בת"פ 8375-07-17 מיום 4.7.2021, במסגרתו הורשע המערער, בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום (להלן: **התיק העיקרי**) ובטיוטת כתב אישום בתיק חקירה (להלן: **תיק הצירוף**), במסגרת הסדר טיעון שנקשר בין הצדדים בהליך גישור. המערער הורשע בביצוע עבירות של ארגון או עריכת הגרלות והימורים אסורים, שוחד בתחרויות ועבירות מס שונות - בתיק העיקרי; ועבירות של שוחד בתחרויות - בתיק המצורף. על המערער נגזרו העונשים הבאים: 18 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; 8 חודשי מאסר על-תנאי למשך שלוש שנים לבל יעבור עבירת של ארגון או עריכת הימורים או שוחד בתחרויות; 4 חודשי מאסר על-תנאי למשך שלוש שנים לבל יעבור עבירה לפי פקודת מס הכנסה; פיצוי בסך 5,000 ₪ לכל אחד משני נפגעי העבירה בהליך העיקרי; וקנס בסך 10,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו.
2. הערעור מופנה נגד החלטת בית המשפט קמא לא להתיר למערער לחזור בו מהודאתו באשמה (להלן: **ההחלטה בעניין ההודאה**), ולחלופין נגד גזר הדין.

ההליך לפני בית המשפט קמא

3. כתב האישום בהליך העיקרי ייחס למערער ולשניים נוספים (נאשמים 2 ו-3) עבירות של שוחד בתחרויות, ארגון או עריכת הגרלות והימורים אסורים ועבירות מס שונות. לפי עובדות כתב האישום בתיק העיקרי, במהלך שלוש שנים עובר ליום 16.1.2017 אירגן המערער וניהל הימורים מסוכנים בסיוע נאשמים 2 ו-3, עבור אחרים בניגוד לחוק. בנוסף, בתקופה זו ובמסגרת ההימורים שארגן המערער וניהל כאמור, הימר הוא עבור עצמו ואחרים על תוצאות משחקי ליגת הנוער בכדורעף בישראל, ועל מנת לקדם את זכויותיו פנה לשחקני נבחרות הנוער בהצעה "למכור" משחקים, וזאת על מנת להשפיע על תוצאותיהם ובכך לשפר את סיכויי הימוריו ולהגדיל את זכויותיו וזכויות המהמרים האחרים עבורם ארגן את ההימורים. נוסף על האמור, המערער לא הגיש לפקיד השומה הודעה על "התחלת התעסקות" אודות פעילותו העסקית האמורה, לא הגיש דוח על הכנסותיו לשנת 2015 ולא ניהל ספרים כנדרש בשנים 2014-2017.
4. במסגרת דיון מקדמי שהתקיים ביום 14.3.2018 הודיעה המדינה על חזרה מכתב האישום נגד נאשם 3. עניינו של נאשם 2 הסתיים לאחר שהצדדים התקשרו בעניינו בהסדר טיעון, הוא הודה בעובדות כתב אישום מתוקן ונגזר עליו ביום 17.7.2019 עונש עיקרי של שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

5. התיק העיקרי בעניינו של המערער החל להתנהל לפני כב' השופטת ש' דקל-נוה. לאחר דיון הוכחות אחד ביקש המערער כי יתקיים בעניינו הליך גישור ובית המשפט נעתר לבקשתו והפנה אותו להליך כאמור.
6. הליך הגישור התנהל לפני כב' השופט ע' מיכלס. התקיימו שתי ישיבות גישור, האחת ביום 22.9.2019 והשנייה ביום 26.9.2019. בישיבת הגישור השנייה הודיעו הצדדים כי התקשרו בהסדר טיעון, לפיו יודה המערער בעובדות כתב האישום בהליך העיקרי ויצרף תיק חקירה (פל"א 19-83461), שעניינו שוחד בתחרויות בשלוש הזדמנויות שונות: המערער הציע לשחקני נוער בליגת הכדורעף להפסיד בכוונה משחקים תמורת כסף.
- לעניין העונש הוסכם כי המדינה תבקש 36 חודשי מאסר בפועל, קנס של עשרות אלפי ₪, מאסר על-תנאי ופיצוי בסך 5,000 ₪ לכל אחד מן המתלוננים להם הציע המערער שוחד בהליך העיקרי. ההגנה לא הוגבלה בטיעונה לעונש. עוד הוסכם כי יחולט סך של 15,270 ₪ שנתפסו על המערער בזמן הצעת השוחד נושא תיק הצירוף, וסך של 2,020 ₪ יוחזרו למערער.
- בית המשפט הסביר למערער כי אינו כפוף להסדר הטיעון, ולאחר שהקריא למערער את עובדות כתב האישום בהליך העיקרי וטיטט כתב האישום בתיק הצירוף, הודה המערער במיוחד לו. בית המשפט הרשיע אפוא את המערער בעבירות הנובעות מן המעשים בהם הודה. התיק הועבר לגזירת הדין לכב' השופטת ש' דקל נה.
7. ביום 7.10.2019 נעתר בית המשפט קמא לבקש הצדדים והפנה את המערער לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן. הדיון נדחה ליום 26.2.2020.
8. ביום 24.2.2020 התקבל תסקיר בעניינו של המערער. המערער שיתף את שירות המבחן בבעיית התמכרותו להימורים ובקשיים הנפשיים אותם חווה מאז נפצע בתאונת דרכים בה היה הנהג בשנת 2016, אך שלל נזקקות טיפולית. זה המקום לציין כי לפני שירות המבחן נטל המערער אחריות (אם כי חלקית) על המעשים בהם הודה. שירות המבחן מצא כי המערער מטשטש מחומרת מעשיו, ממוקד בעצמו ואינו בשל לטיפול, והמליץ לגזור עליו ענישה קונקרטית שתמחיש לו את חומרת המעשים.
9. בדיון שהתקיים ביום 26.2.2020 התגלע ויכוח בין הצדדים בנוגע למספר עבירות השוחד בתחרויות בהן הורשע המערער בהתאם להסדר הטיעון ואף המערער עצמו השמיע טענות בעניין זה (עמ' 76 שורות 15-21). בסופו של דבר נתרצה המערער ולא נערך שינוי בהכרעת הדין. הדיון נדחה (בניגוד לעמדת המשיבה) על מנת לאפשר לממונה על עבודות השירות להגיש את חוות דעתו אודות המערער וכן כדי שההגנה תוכל לאסוף מסמכים שבדעתה להגיש לבית המשפט.
10. ביום 8.3.2020 נתקבלה חוות דעת הממונה על עבודות השירות, ממנה עלה כי המערער אינו מתאים לבצע עבודות שירות בשל חשש לחייו ולחיי אחרים.
11. ביום 25.3.2020 הגיש המערער לבית המשפט קמא "בקשה להחלפת ייצוג". בקשה זו לא נומקה. המשיבה התנגדה לבקשה לאור השלב המאוחר במשפט בו הוגשה, ורק ביום 3.4.2020 - במסגרת סבב התגובות - הודיעו באי כוחו החדשים של המערער כי בכוונת המערער לבקש להתיר לו לחזור בו מהודאתו.

בסופו של דבר התיר בית המשפט קמא את חילופי הייצוג, וביום 25.5.2020 הוגשה בקשת המערער להתיר לו

לחזור מן ההודאה, בה נטען כי המערער לא יכול היה לשקול כהלכה את עמדתו בנוגע להודאה בשל מצבו הנפשי. הבקשה נדונה לפני בית המשפט קמא ביום 10.6.2020.

12. ביום 23.6.2020 דחה בית המשפט קמא את בקשת המערער.

נקבע כי המערער נכשל בשני מבחני העזר שקבעה הפסיקה לבחינת בקשה לחזרה מהודאה: מבחן המניע ומבחן העיתוי. המערער היה מיוצג לכל אורך ההליך ונכח בכל הישיבות בהן נדון עניינו. למערער ניתן זמן נאות לשקול את עמדתו ביחס להסדר הטיעון. זכויותיו לא קופחו, הבקשה לחזרה מהודאה הוגשה בשיהוי ניכר, רק עם חילופי הייצוג, בשלב בו עמדה לפני בית המשפט חוות דעת שלילית מטעם שירות המבחן והממונה על עבודות השירות. במהלך כל התקופה הארוכה בה נשמע ההליך לפני בית המשפט קמא לא טען המערער כי לא ביצע את המעשים, "ו(א) לא טען שלא הבין את הודאתו וניתן היה להתרשם כי הוא מבין ומודע היטב לעובדות האישומים, הוא היה פעיל והעלה טענות ענייניות" (עמ' 18 שורות 35-36 להחלטה). המערער מסר את גרסתו לשירות המבחן והסביר את מעשיו על רקע התמכרותו להימורים, וגם בתסקיר המשלים, שנערך לאחר הגשת הבקשה, לא טען המערער כי לא הבין את משמעות הודאתו או כי זו לא הייתה הודאת אמת, אלא ההפך הוא הנכון.

זאת ועוד. באי כוחו החדשים של המערער טענו למעשה טענת כשל בייצוג, אך לא קיבלו את תגובתם של באי כוחו הקודמים של המערער, ומן הדין היה לדעת בית המשפט קמא לדחות את הבקשה מטעם זה בלבד. בנוסף, המערער טען טענות לעניין מצבו הנפשי אך בשום שלב לא בקשו באי כוחו להפנותו לבדיקת הפסיכיאטר המחוזי ולא הוגשה חוות דעת נפשית מטעמו.

בית המשפט קמא בדק את המסמכים הרפואיים שכן צורפו לבקשה ומצא כי עלה מהם שהמערער מתמצא היטב בזמן ובמקום, ולמעשה סובל מהפרעת הסתגלות והפרעת אישיות.

13. בהתאם להחלטת בית המשפט קמא הגישה הפסיכיאטרית המחוזית ביום 21.12.2020 חוות דעת אודות המערער. מחוות הדעת עלה כי המערער אמנם סובל מסכיזופרניה ו-PTSD, ואולם לאורך השנים בהן עסק בהימורים מסוגים שונים לרבות נתינת שוחד לצורך הטיית משחקי כדורגל, לא היה נתון במצב פסיכוטי ופעל בצלילות הדעת בנוגע לטיב מעשיו ולהשלכותיהם ולפיכך היה אחראי למעשיו. עוד נאמר בחוות הדעת כי בעת הבדיקה לא נמצא פגם בכושרו הדיוני של המערער.

לאחר שנמצא כי חוות הדעת הפסיכיאטרית לא התייחסה למצבו הנפשי של המערער בעת שביצע את המעשים נושא תיק הצירוף, נתבקשה השלמה. בחוות הדעת המשלימה הובהר כי מחלת הסכיזופרניה התפרצה אצל המערער בשנת 2020, ולא לפני כן, ועל כן גם את העבירות משנת 2019, נושא תיק הצירוף, עבר המערער בכושר נפשי מלא.

14. לאחר מספר דחיות בשל היעדרות המערער התקיימה לבסוף ישיבת הטיעונים לעונש ביום 6.5.2021, וגזר הדין ניתן ביום 4.7.2021.

15. בית המשפט קמא סקר בגזר דינו את תסקירי שירות המבחן שהוגשו אודות המערער (שליליים כולם) אשר המליצו על ענישה מוחשית, את חוות דעת הממונה על עבודות השירות ואת חוות הדעת הפסיכיאטריות.

בית המשפט קמא הצביע על הערכים המוגנים העומדים בבסיס המעשים שביצע המערער: מניעת התמכרות להימורים ובעקבותיה עבריינות, עידוד פרנסה לגיטימית, שמירה על טוהר התחרויות ואמון הציבור (בעבירות השוחד בתחרויות), פגיעה בקופה הציבורית ובערך השוויון בין נישומים (בעבירות המס). נקבע כי המערער פגע בערכים אלה כולם באופן משמעותי.

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות חמורות אף הן: המערער פעל באופן מתוכנן, מאורגן ושיטתי, העמיד אשראי למהמרים והשתמש לשם פעילותו הפלילית בתחום ההימורים בשליחים ובשירותיהם של נאשמים 2 ו-3. במטרה להגדיל את סכום הזכויות פנה לקטינים לפני תחילת משחקים והציע להם להטות את תוצאות המשחקים תמורת סכומי כסף משמעותיים. אחד הקטינים הורתע מהצעות המערער ונזקק לאשפוז בבית חולים בשל התקף חרדה בו לקה. זאת ועוד, המערער נעצר ונחקר במשטרה בגין העבירות נושא התיק העיקרי, הוגש נגדו כתב אישום והתנהלו נגדו הליכים משפטיים, אך הוא לא חדל ממעשיו ובמהלך שנת 2019 ניסה לשחד שחקנים נוספים כאמור בעובדות התיק המצורף.

16. בית המשפט קמא קבע עוד כי חלקו של נאשם 2 בארגון ההימורים קטן יותר מזה של המערער ועל כן הורשע בעבירת סיוע. בנוסף, המערער (להבדיל מנאשם 2) לא היסס ופנה בשנית לשחקנים שסירבו להצעותיו בפעם הראשונה, וגם מכך ניתן ללמוד על מעמדו המרכזי של המערער במערך העברייני.

בהסתמך על חוות הדעת הפסיכיאטריות לא מצא בית המשפט קמא לייחס משקל לטענות המערער כי מצבו הנפשי השפיע עליו לבצע את המעשים ודחה את הטענה כי מצוי היה בקרבה לסייג לאחריותו הפלילית.

17. לאחר שסקר פסיקה רלבנטית בא בית המשפט קמא לכלל מסקנה כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם בתיק העיקרי נע בין 15 ל-32 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית ובין מספר חודשי מאסר ל-15 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית בתיק הצירוף.

18. לא נמצאה לבית המשפט קמא עילה לחרוג ממתחמי העונש ההולם שקבע בשל מצבו הבריאותי של המערער. נקבע כי מצב בריאותי זה אינו חריג במידה כזו שיצדיק חריגה מן המתחמים, אלא ישמש כאחד השיקולים שייבחנו במסגרת גזירת העונש בתוכם.

19. בהמשך סקר בית המשפט קמא את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות: היעדר עבר פלילי, הודאה (אם כי זו נתנה רק לאחר שנשמע עד מרכזי בפרשה, והמערער התקשה ליטול אחריות מלאה על מעשיו ואף ביקש לחזור בו מהודאתו), מצבו הרפואי והנפשי המורכב של המערער והסרת מחדלי המס.

בית המשפט קמא לא ראה לאפשר למערער להגיש אמרות של נאשם 3 במשטרה להוכחת "אכיפה בררנית" שנגקטה כלפיו, משום שראיות אלה חורגות מעובדות כתב האישום בהן הודה המערער. כמו כן, לא נמצאה עילה להשוות את עונשו של המערער לזה שנגזר על נאשם 2, שחלקו היה קטן בהרבה מחלקו של המערער ולא יוחס לו תיק הצירוף.

אף לא ניתן משקל לקולה לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות, מן הטעם שהתמשכות ההליכים הייתה בעיקר בשל התנהלות המערער.

20. בית המשפט קמא גזר על המערער את העונשים המפורטים מעלה.

הערעור

21. בהודעת הערעור, וכן בטיעוניהם לפנינו, תקפו ב"כ המערער בעיקר את ההחלטה בעניין ההודאה. נטען כי המערער הודה בדיון גישור שהתנהל בלחץ זמן ו"הוכרע" תוך כ-10 דקות; כי המערער, הסובל ממחלת נפש קשה, שרוי היה באותה עת תחת השפעת כדורים פסיכוטטיים במינון גבוה וקנאביס; כי בית המשפט קמא שגה כשנתן את ההחלטה בעניין ההודאה מבלי שהיו בידו מסמכים המעידים על מצבו הנפשי של המערער לרבות

חוות הדעת של הפסיכיאטר המחוזי; וכי למערער "זכות" לשטוח טענותיו במסגרת הליך הוכחות, והראיות שבתיק מוכיחות את חפותו.

22. לעניין העונש טען המערער, בין היתר, כי היה מקום לקבל את טענת האכיפה הבררנית שהעלה; כי היה מקום לאפשר לו להציג ראיות להוכחת טענה זו; כי תסקירי המבחן אינם משקפים כהלכה את מצבו; כי היה מקום להפנותו בשלישית לשירות המבחן; כי גזר הדין אינו כולל הערכה מספרית מדויקת ולא נגרם כל נזק לקופת המדינה וכי לא ניתן משקל מספיק לנסיבותיו האישיות והבריאותיות עד כדי חריגה ממתחמי העונש שנקבעו בעניינו.

23. המערער הפנה ערעורו גם לעניין פסיקת הפיצוי לאחד המתלוננים (נ"א), אך לא ראה לצרפו כמשיב לערעור.

24. המערער צרף לערעורו חוות דעת פסיכיאטרית פרטית מיום 5.8.2021, בה נטען כי לא ניתן לשלול בסבירות גבוהה כי המערער היה במצב פסיכוטי פעיל בעת ביצוע העבירות ואף בעת הבדיקה לא היה מסוגל לעמוד לדין. יצוין כבר עתה כי המערער לא ביקש לצרף ראיה חדשה בערעור, ולא נתנה כל החלטה בעניין זה.

25. בתום הדיון הראשון שהתקיים בערעור (לפני הרכב בראשות כב' השופט העמית א' טל) הוחלט לקבל את התייחסות ב"כ המערער בבית המשפט קמא לטענות המערער ביחס לחזרה מהודאה. עמדתם הוגשה ביום 15.12.2021.

בהתייחסותם נאמר כי הציעו למערער להתקשר בהסדר טיעון לפי מיטב הכרתם המקצועית לאחר שהעד המרכזי העיד לפני בית המשפט קמא ובהתייחס למכלול חומר הראיות. ב"כ הקודמים של המערער אף טיפלו בצורה מיטבית בהיבט המיסוי של פעילותו העבריינית של המערער. הם קיבלו לידיהם את מלוא מסמכיו הרפואיים של המערער, ואף עשו בהם שימוש מול שירות המבחן. לא הייתה במסמכים אלה כל עדות לקיומה של מחלת נפש או פגיעה ביכולתו הקוגניטיבית של המערער. בנוסף צוין כי טרם נשמע העד האמור הוצע למערער הסדר טיעון מקל - אותו בחר לא לקבל.

26. המשיבה הגישה לעיונו עמדה כתובה, ובה התייחסות מפורטת הן לערעור נגד ההחלטה בעניין ההודאה הן לערעור נגד גזר הדין.

דין והכרעה

הערעור נגד ההחלטה בעניין ההודאה

27. לא מצאנו כוח משכנע בערעור נגד ההחלטה בעניין ההודאה.

28. בע"פ 2005/20 פלוני נ' מדינת ישראל (11.8.2020) (להלן: **הלכת פלוני**) ניתח בית המשפט העליון את שלוש העילות המוכרות בפסיקה לחזרת נאשם מהודאתו בהליך פלילי מנימוקים מיוחדים שיירשמו, בהתאם לנדרש בסעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982: פגם ברצון החופשי, כשל

- בייצוג ורצון כן בחשיפת האמת העובדתית.
29. פגם ברצון החופשי היא העילה הראשונה והמרכזית לחזרה מהודאת נאשם. פגם ברצון יכול לנבוע מהפעלת לחץ פיסי או נפשי על הנאשם (ובכלל זה לחץ נפשי פנימי או תחושה סובייקטיבית), הסתרת מידע רלבנטי מן הנאשם או מתן הסברים חסרים לגבי משמעות ההודאה ותוצאותיה.
30. כשל בייצוג המשפטי שניתן לנאשם יכול להתבטא בהתעלמות מראיות, פעולה מתוך ניגוד עניינים או שיקולים זרים של הסיניגור או מכל מחלל אחר אשר הופך את ייצוג הנאשם לבלתי מקצועי מעיקרו [ראו ע"פ 3371/17 **כהן נ' מדינת ישראל**, פסקה 20 (3.7.2018)].
31. רצון כן בחשיפת האמת העובדתית הוא מבחן שהוכר כחלק מגישה פסיקתית מקלה יותר עם הנאשם שנקבעה בדעת הרוב בע"פ 3754/91 **מדינת ישראל נ' סמחאת**, פ"ד מה(5), 798 (1991)]. לפי הפסיקה ניתן לאפשר חזרה מהודאה גם במקרה בו סבר הנאשם כי טעה בשיקול דעתו כל עוד רצה לעשות כן מטעם ענייני על מנת להוכיח את חפותו.
- במקרים אלה ישנה משמעות לשאלת העיתוי: לרוב אין מתירים חזרה מהודאה מטעם זה לאחר גזר הדין, ואולם מבחן העיתוי אינו חזות הכול, כפי שהיטיב לקבוע כב' השופט נ' סולברג בע"פ 6028/13 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (20.3.2014):
- "אך גם במקרים שבהם ביקש נאשם לחזור בו מהודאתו טרם גזירת הדין, נפסק כי "אין להיעתר לבקשה באופן אוטומטי, אלא יש להתחשב ביתר הנסיבות" (ע"פ 5561/03 הנ"ל, בעמוד 152). פסיקה זו היא פועל יוצא מדרישת החוק ל"נימוקים מיוחדים שיירשמו", הכרח בל יגונה מפאת "גורמי היציבות, הוודאות והאמינות החיוניים להליך הפלילי" (רע"פ 2292/08 אמסלם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (30.3.2009), להלן: עניין אמסלם וראו שם את חילוקי הדעות). כאמור, לעיתוי הבקשה לחזרה מהודאה ניתן משקל רב (ע"פ 6349/11 שניידר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 18 (10.6.2013), להלן עניין שניידר), אך המבחן המהותי אשר על-פיו תוכרע בקשת נאשם לחזור בו מהודאתו הוא "מבחן המניע", קרי "האם מדובר ברצון כן ואמיתי מצד הנאשם לחזור בו מהודאתו שווא שמסר, ולהוכיח את חפותו, או שמא מדובר במהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת משפטית כלשהי. מבחן העיתוי איננו כלי עזר משפטי, לצורך הכרעה במבחן המניע" (שם, בפסקה 20; ראו גם עניין אמסלם הנ"ל). [פס' 10, שם].
- בכל מקרה, ברור שאין להסתפק בכך שהנאשם רוצה לחזור בו מהודאתו משום שהגיע למסקנה שמוטב כך. לו זה היה המצב, הרי שדרישת הנימוקים המיוחדים הופכת למיותרת (**הלכת פלוגי**, פסקה 7 לפסק דינו של השופט נ' הנדל).
32. עיון מקרוב בעובדות המקרה מעלה כי המערער כשל בהוכחת איזו מן העילות הללו, ומכלול הנסיבות מצביע בבירור על כך שלא היה כל יסוד לבקשתו להתיר לו לחזור בו מהודאתו.
33. לטענת המערער כי נפל פגם בייצוגו לא נמצאו תימוכין. מתגובת באי כוחו הקודמים עולה כי הודאת המערער נתנה לאחר שנשמעה עדות מרכזית נגדו ונשטחו בפני המערער כלל החלופות. בניגוד לנטען על ידי המערער, עורכי דינו הקודמים נחשפו גם לראיות בתיק הצירוף.

יתרה מכך, הסניגורים הקודמים הבהירו כי היו לפנייהם מלוא מסמכיו הרפואיים של המערער והם עשו בהם שימוש, ואולם לא הייתה באלה כל עדות לקיומה של מחלת נפש או פגיעה ביכולתו הקוגניטיבית של המערער. עצם העובדה כי לאחר חילופי הייצוג מצאו באי כוחו החדשים של המערער לבקש להפנותו לבדיקה פסיכיאטרית אינה מלמדת, מניה וביה, על טעות של באי כוחו הקודמים שלא מצאו לעשות כן על יסוד החומר שעמד לרשותם. הדבר נכון גם במבחן התוצאה, שהרי חוות הדעת הפסיכיאטרית לימדה שלא נפל כל פגם בכושרו של המערער בעת ביצוע העבירות או במועד בו בחר להתקשר עם התביעה בהסדר הטיעון.

הנה כי כן, לא קיימת במקרה זה כל אינדיקציה לכך שבאי כוחו הקודמים של המערער פעלו באופן בלתי מקצועי, מבלי לאמוד את סיכויי ההרשעה ואת השלכות ההודאה, עת המליצו לו להתקשר בהסדר הטיעון.

34. הודאת המערער הייתה פרי הליך גישור יסודי שניהל כב' השופט ע' מיכלס. ההליך נפרש על פני שתי ישיבות שביניהן היה פער של ארבעה ימים. ניתן למערער זמן נאות לשקול את כל האפשרויות שעמדו לרשותו. המערער הוא שבחר להודות בשני התיקים.

הוא עשה כן לאחר שבית המשפט הקריא לו את עובדותיהם והסביר לו שאינו קשור בהסדר הטיעון. במהלך הליך הגישור לא הוצגה כל אינדיקציה למצב נפשי של המערער שיכול לפגום באורח כלשהו בכושרו.

35. מעשיו של המערער לאחר ישיבת הגישור השנייה מעידים כאלף עדים על כי לא נפל פגם כלשהו בכנות הודאתו:

א. כשבועיים לאחר הכרעת הדין שנתנה על ידי שופט הגישור התייצבו הצדדים לפני כב' השופטת ש' דקל-נוה וביקשו לערוך תיקון טעות סופר בהכרעת הדין, הציגו הסכמות בעניין נוסף והמערער נשלח לשירות המבחן. המערער לא העלה בשלב זה כל טענה בנוגע להודאה.

ב. בתסקיר שהוגש לבית המשפט קמא ביום 24.2.2020, כחמישה חודשים לאחר הכרעת הדין, נטל המערער אחריות (אמנם חלקית) על מעשיו והסביר אותם על רקע התמכרותו להימורים. המערער כלל לא שיתף את שירות המבחן בכך שלטעמו הודאתו לא הייתה הודאת אמת.

ג. כפי שצוין לעיל, בדיון שהתקיים ביום 26.2.2020, התגלע ויכוח בין הצדדים בנוגע למספר עבירות השוחד בתחרויות בהן הורשע המערער בהתאם להסדר הטיעון. המערער היה פעיל מאוד בדיון זה והשמיע טענותיו (הענייניות) בעצמו. גם בדיון זה לא הועלתה כל טענה בנוגע להודאה.

ד. בתום ישיבת הטיעונים לעונש מיום 6.5.2021, לאחר שכבר הוכרעה הבקשה בעניין ההודאה והתקבלו בעניינו של המערער חוות פסיכיאטריות שקבעו כי לא נפל כל פגם בכושרו הנפשי בעת ביצוע העבירות ובעת ההודאה, שטח המערער בהרחבה את משנתו בנוגע לתיק העיקרי ולתיק הצירוף. עיון בדבריו של המערער מעלה כי הוא נטל אחריות רחבת היקף ומשמעותית למעשים בהם הודה (אם כי לא לכולם).

36. לא מצאנו כוח משכנע במכלול טענות המערער בנוגע למצבו הנפשי. טענות אלה נטענו לפני בית המשפט קמא כטענות בעלמא. בצדק קבע בית המשפט קמא כי המסמכים שהוצגו לעיונו לא תמכו בטענותיו וחוות הדעת הפסיכיאטריות שנתקבלו מאת הפסיכיאטרית המחוזית אף שללו אותן.

איננו סבורים כי יש לתת משקל כלשהו לחוות הדעת הפסיכיאטרית שצרף המערער להודעת הערעור. על פניו מדובר ב"מקצה שיפורים" נוסף שמבקש המערער לעשות לאחר שנדחו כל טענותיו על ידי ערכאת הדיון. המערער

לא נטל רשות להגשת ראייה חדשה זו ואינני סבור כי יש לאפשר לו הגשתה בדיעבד, כאשר המערער אף לא ראה להסביר מדוע לא פנה למומחה בשלב המתאים, לאחר הגשת חוות דעת הפסיכיאטרית המחוזית לערכאת הדין. 37. דעתנו היא כי בקשתו של המערער להתיר לו לחזור בו מהודאתו לא נבעה מרצון כן להוכיח את חפותו אלא הייתה אך מהלך טקטי שנועד לחלצו מעונש חמור בדיוק בעיתוי בו נתקבלו בעניינו חוות דעת שליליות הן של הממונה על עבודות השירות, הן של שירות המבחן.

אין לפנינו מערער שמעוניין להילחם על חפותו, אלא מערער שהתברר לו כי טעה "בכדאיות העסקה", וביקש להחליף ייצוג לצורך הגשת בקשה לחזרה מהודאה זמן קצר ביותר לאחר שהתקבל בעניינו תסקיר שלילי שהמליץ על "ענישה מוחשית".

38. ראינו לדחות את הערעור על ההחלטה בעניין ההודאה. הרשעת המערער תעמוד על כנה.

הערעור על גזר הדין

39. סבורנו כי גזר הדין היסודי שהוציא תחת ידיו בית המשפט קמא קבע נכונה את מתחמי העונש ההולמים את מעשי המערער בשני התיקים. אף התוצאה הסופית ראויה בעינינו.

40. טענות המערער נגד גזר הדין אינן יכולות לעמוד. לטענת האכיפה הבררנית שהעלה - לא נמצא בסיס; בצדק אסר בית המשפט קמא על המערער להפנות במסגרת טיעוניו לעונש לראיות גולמיות שאינן עולות בקנה אחד עם עובדות כתב האישום בהן הודה; הדופי שביקש המערער להטיל במקצועיות עורכת התסקיר לא הוכח כלל ומסקנות שירות המבחן בעניינו של המערער עומדות על קרקע איתנה; ובניגוד לסברת המערער - ניתן משקל הולם ונכון לנסיבותיו האישיות.

41. איננו סבורים כי הוצגה עילה טובה לחרוג בעניינו של המערער ממתחמי העונש ההולמים שנקבעו. מדובר במערער שלא נטל אחריות מלאה על מעשיו ולא ניכרת אצלו כל הפנמה בכל הקשור לחומרתם.

42. סופו של דבר, לא הוצגה כל עילה להתערב בגזר הדין.

התוצאה

43. הערעור נדחה אפוא, על שני חלקיו.

ניתן היום, ג' אדר ב' תשפ"ב, 06 מרץ 2022, במעמד
המערער וב"כ עו"ד עומסי, וב"כ המשיבה עו"ד קרן ענבר.

מיכאל קרשן, שופט

שמואל בורנשטיין, שופט

מיכל ברנט, שופטת בכירה
אב"ד